

KansalaisAreena ry

Vapaaehtoistoiminnan innovaatioverkosto

Muistio 4.6.2010

EDUSKUNNAN VAPAAEHTOISTOIMINNAN TUKIRYHMÄN KOKOUS 1.6.2010 klo 8 - 9 EDUSKUNNASSA

Paikalla:

Eduskunnasta:

Sanna Lauslahti (Kok)
Matti Saarinen ((Sdp)
Kari Uotila (Vas)

Kansalaisjärjestöistä:

Sinikka Kaakkuriniemi, Vapaaehtoistoiminnan innovaatioverkosto -hankkeen puheenjohtaja (SMS)
Jatta Vikström, suunnittelija Kansalaisareena ry
Vesa Vattulainen, toimittaja Kansalaisareena ry
Anitta Raitanen, toiminnanjohtaja Kansalaisareena ry, muistion kirjoittaja

Poissa:

Johanna Karimäki (Vihr)
Miapetra Kumpula-Natri (Sdp)
Juha Mieto (Kesk)
Mikaela Nylander (Rkp)
Merja Kuusisto (Sdp)
Satu Taiveaho (Sdp)
Katja Taimela (Sdp)
Tarja Tallqvist (Kd)

Aika ja paikka: Tiistai 1.6.2010 klo 8 – 9.10 eduskunnan kabinetti 1 A.

1. Kokouksen avaus

Tukiryhmän puheenjohtaja Sanna Lauslahti avasi kokouksen.

2. Läsnäolijoiden toteaminen

Todettiin läsnäolijat osallistujalistan mukaisesti. Todettiin, että tiistai on aamuna huono, kun maaseudulla asuvien edustajien on vaikea ehtiä eduskuntaan kahdeksaksi.

3. Vapaaehtoistoiminnan haastekampanja eduskunnassa -tilannekatsaus

Todettiin, että haasteen on ottanut vastaan 65 kansanedustajaa ja kokemukset ovat olleet erittäin myönteisiä. Kari Uotila esitti toiveen, että kun toiminta on kampanjaluonteista ja siihen voi osallistua useampi edustaja, niitä tarjottaisiin laajemmin. Silloin edustajien on helpompi osallistua ja osallistumiskynnys laskee.

Päätettiin, että kansanedustajien kokemuksia julkaistaan edelleen VerkkoAreenassa ja sillä tavalla seurataan kansanedustajien kokemusten kerääntymistä.

Keskusteltiin siitä, että seuraavassa vaiheessa haastekampanja on hyvä laajentaa paikallispoliittikkoihin ja valtuutettuihin. Haasteiden III vaihe voisi olla haastaa esimerkiksi vanhemmat päiväksi vuodessa kouluihin avustamaan.

KansalaisAreena ry

Kansanedustajien vapaaehtoistoimintapäivästä päätettiin tehdä traditio, ja haaste voidaan uusia aina Menu-rekrytointimessujen yhteydessä. Asetettiin ensi vuodelle tavoitteeksi 100 kansanedustajaa.

4. Euroopan Vapaaehtoistoiminnan teemavuosi 2011 – Volunteer! Make a difference.

Käytiin katsaus Euroopan Vapaaehtoistoiminnan teemavuoden 2011 -tilanteeseen. Teemavuoden koordinaatio on Kansalaisyhteiskuntapolitiikan neuvottelukunnalla KANE:lla ja ohjausryhmänä toimii Kanen osallisuusjaosto, jossa muistion kirjoittaja on jäsenenä. Teemavuoden koordinaatiota hoidetaan Allianssissa ja koordinaattoriksi on nimetty Karoliina Tikka, jonka työajasta 30 prosenttia tänä vuonna on teemavuoden koordinaatiota. Teemavuoden yleinen info- ja keskustelutilaisuus on oikeusministeriössä 18.6. klo 9 – 11. Päätettiin kutsua Karoliina Tikka tukiryhmän seuraavaan kokoukseen.

5. Vapaaehtoistoiminta vaaliohjelmiin ja hallitusohjelmaan

Käytiin läpi sitä, miten vapaaehtoistoiminta istuu eri puolueiden ohjelmiin. Nähtiin yhteisesti tärkeäksi, että puoluekokouksissa todella nostetaan aloitteet vapaaehtoistoiminnan sisällyttämisestä puolueohjelmiin.

Nähtiin erittäin tärkeänä, että yleisesti ymmärretään vapaaehtoistoiminta kansalaistoiminnan keskeisenä elementtinä, joka luo sosiaalista pääomaa. Meidän on päästävä eroon tendenssistä nähdä vapaaehtoistoiminta jonain marginaalisena.

Esimerkiksi professori Risto Harisalo Tampereelta on kuvannut suomalaista yhteiskuntaa pyramidina, jonka laaja pohja on valtio ja yhteisövoima on kapea alue pyramidin huipulla, kun pitäisi olla juuri päinvastoin (markkinavoimat ja intressiryhmät ovat kuviossa välissä).

Kansalaisareena on teettänyt huhtikuussa 2010 Taloustutkimuksella 15 – 79 -vuotiasta väestöä koskevan edustavan haastattelututkimuksen vapaaehtoistoiminnan yleisyydestä, jakautumisesta eri sektoreille, vapaaehtoistoimintaan käytetystä ajasta ja kansalaisten näkemyksistä vapaaehtoistoimintaan liittyvistä ajankohtaisista kehittämisteemoista. Osa tutkimuksen tuloksista on vertailukelpoista edelliseen vuonna 2001 tehtyyn edustavaan selvitykseen vapaaehtoistoiminnasta.

Päätettiin laatia yhteinen kannanotto/ geneerinen tiedote, jossa vedotaan puolueisiin allekirjoittajina kaikki tukiryhmän jäsenet. Kannanotto on tukiryhmän jäsenten käytössä, kun he valmistautuvat omiin puoluekokouksiinsa.

6. Tukiryhmän lausunto RAY:lle Vapaaehtoistoiminnan innovaatioverkostohankkeesta

Käytiin keskustelua Vapaaehtoistoiminnan innovaatioverkostohankkeesta, jota aiemmin on valmisteltu Vapaaehtoistoiminnan kansallisena strategiahankkeena.

Merkittiin tiedoksi tukiryhmän lausunto hankkeesta RAY:lle.

7. Toimintasuunnitelmaa syksyille 2010/talville 2011

Keskusteltiin linjauksista tukiryhmän toimintakaudelle syksy 2010/talvi 2011.

Päätettiin järjestää lokakuulla tiedotustilaisuus lehdistölle ja vapaaehtoistoiminnan verkostolle, jossa keskustellaan mm. vapaaehtoistoiminnasta eläkeiän noston vaihtoehtona

ja tukiryhmän kokemuksista vapaaehtoistoiminnassa; tavoitteena on vapaaehtoistoiminnan ideoiden ja pohdinnan lanseeraus ja tukiryhmän sanoman viestiminen.

Päätettiin kokoontua seuraavan kerran eduskunnassa keskiviikkona 8.9. klo 14.30 – 16.00.

Merkittiin tiedoksi Menu-rekrytointimessut Vanhalla ylioppilastalolla 1.12.2010 klo 14 - 18, johon tilaisuuteen tukiryhmän jäseniä toivotaan kertomaan kokemuksistaan (avajaiset + sohvakeskustelut + haastekampanja vuodelle 2011). Viime vuonna messuilla oli kävijöitä 1300. Vanhan ylioppilastalon näyttämö rakennetaan olohuoneeksi, jonne avajaisten (14 – 14.40) jälkeen näytteilleasettajat voivat viedä kävijöitä rupattelemaan sohvalle. Sohvakeskusteluissa toivotaan myös Eduskunnan tukiryhmän jäsenten mukanaoloa.

Vapaaehtoistoiminnan viikon päätilaisuus on tänä vuonna 3.12.2010.

8. Tuntijakoehdotus

Perusopetuksen yleisiä valtakunnallisia tavoitteita ja tuntijaon uudistamista valmistellut pääjohtaja Timo Lankisen johtama työryhmä luovutti ehdotuksensa opetusministeri Henna Virkkuselle tiistaina 1.6. Uudistuksilla tähdätään perusopetuksen sivistystehtävän syventämiseen, osaamisen tason turvaamiseen, yksilöllisen ohjauksen ja tuen varmistamiseen sekä perusopetuksen toteuttamisperiaatteiden selkeyttämiseen. Lankisen työryhmän tuntijakoesityksessä ei ole mukana vapaaehtoistoimintaa millään tasolla.

Uudistumisen tavoitteita on pohdittu lähtien perusopetuksen nykyisistä vahvuuksista ja muuttuvan toimintaympäristön ja tulevaisuudessa tarvittavan osaamisen kehittämistarpeista käsin. Perusopetuksen tavoitteet ilmentävät työryhmän näkemystä perusopetuksen sivistystehtävästä ja sivistyksen olemuksesta tulevaisuudessa suomalaisessa yhteiskunnassa. Sivistykseen kuuluvat, yhteiskunnassa tarvittavat kansalaisen taidot ja jaennetaan viideksi taitoryhmäksi: Ajattelun taidot, Työskentelyn ja vuorovaikutuksen taidot, Käden ja ilmaisun taidot, Osallistumisen ja vaikuttamisen taidot sekä Itsetuntemuksen ja vastuullisuuden taidot.

Vapaaehtoistoiminta on keskeisesti arvopohjaista toimintaa ja rehtorit arvioivat tämänhetkiset koulujen vahvuudet tällä alueella suhteellisen heikoiksi.

Arvopohjaisena vastuullisena toimintana vapaaehtoistoiminnalla on tärkeä tehtävä osana Ihmistuntemuksen ja vastuullisuuden taitoja. Tulevaisuuden rakentaminen samanaikaisesti ekologisesti, kulttuurisesti, sosiaalisesti ja taloudellisesti kestäville ratkaisuille vaatii systeemistä ajattelua, syiden ja seurausten sekä kokonaisuuksien hahmottamista ja ymmärtämistä. Edelliseen liittyy kiinteästi yhteiskunnallisen osaamisen, osallistumisen ja vaikuttamisen taitojen merkitys. Myös oppilaiden omat toiveet kohdistuvat suurempiin osallistumismahdollisuuksiin sekä oman yhteiskunnallisen tietoisuuden parantamiseen. Yhteiskunnallisen osaamisen, osallistumisen ja vaikuttamisen edellytyksenä on oman yhteisön ja yhteiskunnan nykyistä parempi hahmottaminen ja siitä syntyvä kiinnostus yhteiskunnallisia ja globaaleja ilmiöitä kohtaan. Tulevaisuudessa tarvitaan entistä enemmän muutoksiin liittyvää osaamista ja yrittäjämäistä asennetta. Sekä oppilaiden oman elämän että yhteiskunnan kannalta vastuulliset valinnat ja kestävään elämäntapaan kasvaminen edellyttävät paitsi arvoihin, asenteisiin ja eettisiin kysymyksiin liittyvää pohdintaa, myös niihin liittyvää toimintaa. Tällöin osallistuminen vapaaehtoistoimintaan nousee tällä alueella avainasemaan. Tällaisten arvopohjaisten tulevaisuustaitojen vahvistaminen vapaaehtoistoiminnan avulla auttaa lapsia ja nuoria selviytymään muuttuvassa maailmassa ja kohtaamaan erilaisia tulevaisuuden vaihtoehtoja.

Oppiainekokonaisuudet

Työryhmä esittää, että perusopetuksen oppimäärään kuuluvat sekä yhteiset että valinnaiset opinnot määritellään oppiainekokonaisuuksina ja oppiaineina. Oppiainekokonaisuuksia on työryhmän esityksen mukaan kuusi. Ne sisältävät kaikki nykyiset ja kaksi uutta oppiainetta.

- kieli ja vuorovaikutus: äidinkieli ja kirjallisuus, toinen kotimainen kieli ja vieraat kielet
- matematiikka
- ympäristö, luonnontieto ja teknologia: biologia, maantieto, fysiikka ja kemia
- yksilö, yritys ja yhteiskunta: uskonto, elämäkatsomustieto, etiikka, historia, yhteiskuntaoppi ja oppilaanohjaus
- taide ja käsityö: kuvataide, musiikki, käsityö ja draama
- terveys ja toimintakyky: liikunta, terveystieto ja kotitalous

Uusiksi oppiaineiksi esitetään etiikkaa sekä draamaa. Etiikan tavoitteena on vahvistaa suomalaisen yhteiskunnan perusarvojen ja eri katsomusryhmille yhteisten arvostusten ja ihmisyyteen liittyvien kysymysten pohdintaa Yksilö, yritys ja yhteiskunta - oppiainekokonaisuudessa. Draaman tavoitteena on vahvistaa laaja-alaista taidekasvatusta Taide ja käsityö -oppiainekokonaisuudessa.

Vapaaehtoistoimintaa esitetään osaksi kokonaisuutta yksilö, yritys ja yhteiskunta.

9. Muut mahdolliset asiat

Jatta Vikström kertoi innovaatioverkoston sähköpostiosoitteistosta, johon halukkaat kansanedustajat voivat liittyä. Sähköpostiverkostossa lähetetään viestejä keskimäärin 1 – 2 viikossa.

Seuraava kokous päätettiin pitää keskiviikkona 8.9. klo 14.30 – 15.30 eduskunnassa.

10. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja kiitti osanottajia ja päätti kokouksen klo 9.10.